

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

В. П. Решетило, О. Ю. Єгорова

Методичні вказівки

до організації самостійної роботи, практичних занять
та виконання контрольних робіт

з дисципліни

«НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

(для студентів 3 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки
6.030504 «Економіка підприємства» і 6.030509 «Облік і аудит»)

Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Національна економіка» (для студентів 3 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» і 6.030509 «Облік і аудит») [Текст] / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В.П. Решетило, О.Ю. Єгорова. – ХНАМГ, 2009. – 68 с.

Укладачі: В.П. Решетило,
О.Ю. Єгорова

Рецензент: к.е.н., доц. І.А. Островський

Рекомендовано кафедрою економічної теорії,
протокол № 10 від 30 червня 2009 р.

Зміст

Стор.

Вступ	4
1. Кваліфікаційні вимоги до студентів у галузі національної економіки	5
2. Самостійна робота студентів	7
3. Тематичний план навчальної дисципліни	7
4. Опис навчальної дисципліни	8
5. Організація семінарських (практичних) занять	9
6. Тематика семінарських занять, питання для самоперевірки, тематика рефератів та тести для самоконтролю	10
7. Індивідуально-консультативна робота	51
8. Методики активізації процесу навчання	51
9. Система поточного і підсумкового контролю знань студентів	53
10. Тематика контрольних робіт для студентів заочної форми навчання	57
11. Зразок титульної сторінки до контрольної роботи	59
12. Екзаменаційні питання з курсу «Національна економіка»	60
Рекомендована література:	
Основна	62
Додаткова	64
Ресурси мережі Інтернет	67

Вступ

Курс «Національна економіка» є нормативною дисципліною, рекомендованою МОН України для студентів напряму «Економіка і підприємництво». **Мета курсу** – ознайомити студентів із закономірностями і особливостями функціонування національної економіки порівняно з економіками інших країн, навчити їх об'єктивному аналізу стану української економіки. **Предметом** дослідження дисципліни «Національна економіка» є сукупність ресурсних, економічних, інституціональних та соціальних чинників, що визначають відмінні риси національної економіки й специфіку її функціонування. **Національна економіка** вивчає економіку певної країни, що має ознаки економічної системи та власні особливості і принципи розвитку, що проявляються в таких формах, як економічний потенціал, структура господарського комплексу та галузей господарства, внутрішні чинники соціально-економічного розвитку, державне регулювання, особливості програмування та прогнозування соціально-економічних процесів.

Після вивчення курсу **студенти повинні знати**: особливості української економіки порівняно з іншими моделями економічних систем; основні риси української системи управління економікою та особливості національної економічної політики; етапи розвитку української економіки; методи об'єктивного аналізу стану національної економіки; стан і перспективи розвитку трансформаційної економіки України; визначати місце України в світовому господарстві й знаходити методи подолання її економічного відставання.

Курс національної економіки **базується на вивченні** студентами економічної історії та історії економічних учень, мікроекономіки та макроекономіки, державного регулювання економіки, політології, права, історії України. Отримані знання дуже важливі в становленні сучасного економічного мислення майбутніх фахівців, розумінні ними стратегії економічного розвитку України, пояснення процесів, що в ній відбуваються. Важливе значення на сьогодні набувають проблеми конкурентоспроможності національної економіки і інтеграції країни в світову економічну систему.

Перспективи економічного розвитку України пов'язані зі світовими інтеграційними процесами. Приєднання до світової спільноти тільки тоді дасть позитивні

здобутки країні, коли йому буде передувати об'єктивна оцінка стану національної економіки, визначення резервів її економічного зростання, прогнозування наслідків економічної політики держави. Структуру, стан основних макроринків національної економіки, методи їх якісного та кількісного аналізу, виявлення динаміки макроекономічних показників, стану зовнішньоекономічної діяльності й економічної безпеки країни, визначення перспектив розвитку країни вивчає дисципліна «Національна економіка». Вона належить до циклу природничо-наукових та загально-економічних дисциплін за фаховим спрямуванням «Економіка і підприємництво». Ця дисципліна є узагальнюючою в комплексі економічних дисциплін, що містить політичну економію, макроекономіку, міжнародну економіку, державне регулювання, статистику та ін.. Питання, що розглядаються в даній дисципліні, мають важливе значення для майбутнього економіста, оскільки дозволяють розкрити механізм функціонування національної економіки, всебічно оцінити стан економіки країни, робити прогнози щодо її розвитку в майбутньому і враховувати виявлені тенденції економічного розвитку країни при розробці стратегії фірми й прийнятті рішень у повсякденному житті.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки.

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів у галузі національної економіки

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни

До вивчення навчальної дисципліни «Національна економіка» студент приступає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного циклу, а також навчальні дисципліни «Політична економія», «Мікроекономіка» «Макроекономіка», «Історія економіки та економічної думки». У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконуючи практичні завдання. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна

робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно положень Болонської декларації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни **студент повинен знати:**

- сутність категорії «національна економіка»;
- структуру національної економіки, її характеристики за різними ознаками;
- основні структурні зв'язки й співвідношення національної економіки;
- структуру й функціонування фінансової системи національної економіки;
- роль та функції держави в національній економіці;
- сутність і принципи програмування та прогнозування національної економіки;
- показники рівня життя та економічної нерівності, а також чинники, що на них впливають;
- взаємозв'язок і взаємозалежність між національною та світовою економіками;
- макроаспекти економічної безпеки країни;
- економічний механізм природоохоронної діяльності;
- методологію та інструментарій аналізу основних структурних елементів національної економіки.

Опанувавши дану навчальну дисципліну, **студент повинен вміти:**

- аналізувати потенціал національної економіки;
- аналізувати структуру національної економіки за різними критеріями;
- досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро-економічного аналізу;
- обчислювати індикатори фінансового ринку та його найважливіших складових, грошово-кредитного, фондового та валютного ринків;
- аналізувати внутрішнє й зовнішнє інституційне середовище для досягнення ефективності економічної діяльності;
- застосовувати різні методи і сучасний інструментарій державного управління для підвищення ефективності розвитку національної економіки;
- давати економічну оцінку стану навколишнього середовища;
- визначати економічну ефективність природоохоронних заходів;

- застосовувати в дослідженнях різні методи прогнозування та планування національної економіки;
- визначати рівень життя та економічної нерівності в країні;
- визначати якість життя та основні індикатори бідності населення;
- визначати індекс людського розвитку;
- характеризувати тенденції зовнішньоекономічної діяльності та економічної безпеки країни;
- аналізувати й давати економічне тлумачення математичним формулам, моделям та залежностям, встановленим у процесі аналізу;
- робити обґрунтовані висновки щодо стану економіки певної країни, резерв та перспектив її розвитку.

2. Самостійна робота студентів

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною і зарубіжною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, даними офіційної статистики.

Основні види самостійної роботи студента:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Вивчення основної та додаткової рекомендованої літератури.
3. Робота із законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами.
4. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
5. Підготовка до семінарських занять.
6. Підготовка до проміжного модульного контролю.
7. Підготовка до складання іспиту.
8. Контрольна перевірка особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

3. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни «Національна економіка» студент має ознайомитися зі структурою програми дисципліни, основними формами й методами навчання, видами й методами контролю знань.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, семінарські (практичні) заняття, контрольна робота, індивідуальна науково-дослідна та самостійна роботи студента.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Національна економіка: загальне та особливе.
2. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки.
3. Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки.
4. Характеристика економічного потенціалу.
5. Інституціональні чинники розвитку національної економіки.
6. Функціонування інфраструктури національного ринку.
7. Державність та державне управління економікою.
8. Демократія, економічна свобода та економічний порядок.
9. Структурна перебудова національної економіки.
10. Програмування та прогнозування національної економіки.
11. Політика економічного зростання в національній економіці.
12. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство.

4. Опис навчальної дисципліни

Ідентифікація дисципліни

Модуль НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

(назва модулю)

(5,0 / 180)

(кількість кредитів/годин)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Теоретичні основи розвитку національної економіки

(1,0 / 36)

(кількість кредитів/годин)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1.1. Національна економіка: загальне та особливе.

1.2. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки.

ЗМ 2. Інституціональні чинники та їх вплив на розвиток

національної економіки

(1,5 / 54)

(кількість кредитів/годин)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

- 2.1. Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки.
- 2.2. Характеристика економічного потенціалу.
- 2.3. Інституціональні чинники розвитку національної економіки.
- 2.4. Функціонування інфраструктури національного ринку.

ЗМ 3. Функціональна роль держави та державного управління в розвитку національної економіки

(1,5 / 54)

(кількість кредитів/годин)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

- 3.1. Державність та державне управління економікою.
- 3.2. Структурна перебудова національної економіки.
- 3.3. Програмування та прогнозування національної економіки.
- 3.4. Демократія, економічна свобода та економічний порядок.

ЗМ 4. Інтеграція національної економіки у світове господарство **(1,0 / 36)**

(кількість кредитів/годин)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

- 4.1. Політика економічного зростання в національній економіці.
- 4.2. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство.

5. Організація семінарських (практичних) занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентами теоретичних знань, отриманих на лекційних заняттях, у процесі самостійного вивчення матеріалу чи під час виконання індивідуальної науково-дослідної роботи.

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Для активізації проведення семінарських занять передбачається застосування

сучасних навчальних технологій: семінари-дискусії (круглий стіл); робота в малих групах; кейс-метод; ділові ігри.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентам окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв’язування їх студентами на занятті.

6. Тематика семінарських занять, питання для самоперевірки, тематика рефератів і тести для самоконтролю

Тема 1. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА: ЗАГАЛЬНЕ ТА ОСОБЛИВЕ

1. Поняття національної економіки як результату економічної діяльності.
2. Предмет і метод науки «національна економіка» та її співвідношення з іншими економічними науками.
3. Основні етапи розвитку національної економіки України.
4. Особливості та ключові завдання сучасного етапу розвитку української національної економіки.
5. Основні показники рівня розвитку національної економіки.

Запитання для самопідготовки

1. Які основні значення має термін «національна економіка»?
2. Якими ознаками характеризується національна економіка як явище соціально-економічної реальності?
3. Що є предметом дослідження національної економіки як галузі знань?
4. Які функції виконує національна економіка як наука?
5. Перерахуйте основні економічні науки, з якими національна економіка має тісні взаємозв’язки?
6. Чим відрізняється предмет макроекономіки від предмету національної економіки?

7. Охарактеризуйте основні етапи і тенденції розвитку національної економіки України.
8. В чому особливості і основні завдання сучасного етапу соціально-економічного розвитку України?
9. Які основні показники характеризують розвиток сучасної національної економіки?
10. Як виглядає Україна з позицій основних індексів, що відображають системні зрушення у структурі національного господарства країни?

Тематика рефератів

1. Національна економіка як цілісний складний організм.
2. Основні етапи в розвитку національної економіки України.
3. Проблеми та перспективи становлення ринкової економіки в Україні.
4. Основні етапи в проведенні ринкових реформ в Україні.
5. Динаміка основних показників в соціально-економічному розвитку України.

Тести для самоперевірки

1. Що вивчає національна економіка:

- А. Історію розвитку економіки певної країни.
- Б. Досліджує питання розвитку окремих галузей народного господарства.
- В. Методологічні питання розвитку економічної життєдіяльності суспільства.
- Г. Соціально-економічні явища і процеси, що протікають в економіці певної країни, а також методологічні підходи щодо їх оптимізації і розробки державної політики з питань розвитку національної господарської системи.

2. В чому проявляються національні особливості економіки певної країни:

- А. Особливостях історичного розвитку та державного устрою.
- Б. Рівні розвитку продуктивних сил, культури, техніки і технології.
- В. Традиціях, менталітеті та внутрішніх чинниках розвитку.
- Г. Усі відповіді вірні.

3. Національна економіка – це наука:

- А. Методологічна.
- Б. Теоретико-економічна.
- В. Природнича.
- Г. Конкретно-економічна.

4. Визначте основні елементи моделі національної економіки:

- А. Продуктивні сили й техніко-економічні відносини.
- Б. Соціально-економічні відносини.
- В. Організаційно-економічні відносини.
- Г. Усі вище вказані елементи.

5. Українські землі перебували в колоніальній залежності від інших держав:

- А. До початку XII ст.
- Б. До кінця XX ст.
- В. До середини XVIII ст.
- Г. До кінця XIX ст.

6. На якому з вказаних нижче етапів економічного розвитку знаходиться сучасна економіка України:

- А. Індустріальне суспільство.
- Б. Інформаційна економіка.
- В. Доіндустріальне суспільство.
- Г. Постіндустріальне суспільство.

7. Головним макроекономічним показником розвитку національної економіки виступає:

- А. Сукупний суспільний продукт.
- Б. Національне багатство.
- В. Національний дохід.
- Г. Валовий внутрішній продукт.

8. Індекс технологічного розвитку відображає:

- А. Відносну конкурентоспроможність національної економіки на міжнародному ринку.
- Б. Зміни цін на товари і послуги, якими користується населення країни.
- В. Роль техніки й науки у розвитку економіки та враховує кількість зайнятого персоналу на НДДКР, кількість патентів та наукових публікацій у розрахунку на мільйон мешканців держави.
- Г. Сукупність вироблених і нагромаджених суспільством матеріальних і духовних благ, набутих протягом усього його існування, а також природний потенціал країни.

9. Національне багатство – це:

- А. Сукупність вироблених суспільством протягом певного періоду матеріальних благ.
- Б. Сукупність нематеріальних благ суспільства, вироблених та накопичених ним протягом усього його історичного розвитку.
- В. Сукупність вироблених і нагромаджених суспільством матеріальних та духовних благ, набутих протягом усього його існування, а також природний потенціал країни.
- Г. Грошові цінності у вигляді грошових знаків, цінних паперів, усі людські здібності, досягнення в науці й техніці, культурі й спорті, у мистецтві, а також нагромаджений виробничий досвід суспільства (виражається у загальнолюдському знанні).

10. Валовий національний продукт визначається як:

- А. Ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених за рік резидентами країни як на її території, так і за її межами (в інших країнах).
- Б. Ринкова вартість кінцевих товарів і послуг, вироблених за рік резидентами країни тільки на її території.
- В. Сукупна вартість усіх товарів та послуг, вироблених за рік резидентами країни як на її території, так і за її межами (в інших країнах).
- Г. Сукупність вироблених суспільством протягом певного періоду матеріальних благ.

Тема 2. ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ ТА ОСНОВНІ МОДЕЛІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

1. Поняття національної економіки в економічних теоріях та школах.
2. Основні моделі національних економічних систем.
3. Поняття перехідної економіки. Особливості моделі розвитку національної економіки України.

Запитання для самопідготовки

1. У чому полягали основні положення щодо розвитку національної економіки в роботах представників класичної школи?
2. Назвіть основні положення теорії національної економіки в роботах Г. Шмоллера, В. Зомбарта, М. Вебера, В. Ойкена.
3. Який внесок зробили українські економісти в розвиток теорії національної економіки?
4. Назовіть основні моделі розвитку національної економіки і наведіть їх приклади.
5. Розкрийте специфічні риси перехідної економіки.
6. Назвіть основні особливості моделі перехідної економіки України?

Тематика рефератів

1. Поняття і розвиток національної економіки в роботах представників історичної школи в Німеччині.
2. Аналіз моделей національної економіки в роботах М. Вебера і В. Ойкена.
3. Проблеми розвитку національної економіки в роботах українських економістів 18 - початку 20 ст.
4. Основні моделі розвитку національної економіки.
5. Основні особливості перехідної моделі економіки України.

Тести для самоперевірки

1. **Представники німецької історичної школи вважали головним:**
 - А. Розвиток ринкової економіки.
 - Б. Розвиток суспільного поділу праці.
 - В. Неповторність історичного досвіду кожної країни, її національні особливості.
 - Г. Вивчення економіки країни.
2. **Про вплив релігії на розвиток духу підприємництва і ініціативи писав:**
 - А. А.Сміт.
 - Б. В. Ойкен.
 - В. М. Вебер.
 - Г. Ф. Ліст.

3. Автором політики «середнього шляху» є:

- А. А.Сміт.
- Б. В. Ойкен.
- В. М. Вебер.
- Г. Ф. Ліст.

4. Різноманітність моделей національних економік обумовлена:

- А. Особливостями історичного розвитку різних країн та менталітету населення.
- Б. Станом національної економіки та рівнем співвідношення ринку та державного регулювання економіки.
- В. Геополітичним положенням країни в світовій економічній системі.
- Г. Всіма попередніми факторами.

5. Згідно з класифікацією світового банку Україна відноситься до групи країн з:

- А. З низьким рівнем доходу (менше 755 дол.).
- Б. З рівнем доходу нижче середнього (від 756 до 2995 дол.).
- В. З рівнем доходу вище середнього (від 2996 до 9265 дол.).
- Г. З високим рівнем доходу (більше 9266 дол.).

6. Перехідна економіка – це:

- А. Постіндустріальна економіка
- Б. Змішана економіка
- В. Інформаційна економіка
- Г. Особливий стан економічної системи на етапі її становлення і реформування.

7. Основними рисами перехідної економіки виступають:

- А. Стабільність, динамізм та стійкість.
- Б. Нестабільність, альтернативний характер розвитку, суперечливість, історичність.
- В. Високі темпи зростання економіки та рівня життя населення.
- Г. Постійне збільшення показників соціально-економічного розвитку.

8. Кінцевою метою перехідних процесів в Україні є:

- А. Формування ринкової економіки.
- Б. Формування змішаної економічної системи.
- В. Формування динамічної, самодостатньої, соціально орієнтованої моделі суспільства, керованої соціально відповідальною державою при підтримці усього громадянського суспільства.
- Г. Досягнення макроекономічної стабілізації та економічного зростання на базі ефективного використання економічних ресурсів суспільства.

Тема 3. РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

1. Структуризація національної економіки в регіональному просторі та фактори, що впливають на розміщення економічних одиниць.
2. Системний підхід до оцінки положення регіону в рейтингу національної економіки.
3. Напрями підвищення ефективності регіональної політики держави.

Запитання для самопідготовки

1. Що таке регіон, які його основні ознаки?
2. Охарактеризуйте структуру національної економіки з точки зору регіонального простору.
3. Назвіть фактори, що впливають на розміщення економічних одиниць на регіональному просторі.
4. Що розуміють під підприємницьким кліматом регіону?
5. Назвіть складові конкурентоспроможності регіону.
6. На основі яких критеріїв оцінюється інвестиційна привабливість регіону.
7. Що застосовується для формування регіональних комплексів?
8. Охарактеризуйте основні ознаки регіону та його основні риси.
9. Визначте принципи, на яких має вибудовуватися державна стратегія регіонального розвитку.
10. Назвіть основні завдання у проведенні ефективної регіональної політики в Україні.

Тематика рефератів

1. Основні фактори регіоналізації економіки.
2. Поняття регіонального економічного простору та його основні ознаки.
3. Основні напрями підвищення ефективності регіональної політики в Україні.

Тести для самоперевірки

1. Найбільш визначальними характеристиками регіону є:

- А. Рівень розвитку продуктивних сил певної частини території держави.
- Б. Соціально-економічна самодостатність.
- В. Інтенсивність взаємозв'язків і цілісність складових елементів.
- Г. Все відзначене вище.

2. Виділить фактор структуризації національної економіки в регіональному просторі, що не впливає на територіальне розміщення економічних одиниць:

- А. Геополітичний.
- Б. Підприємницький клімат.
- В. Територіальний.
- Г. Все відзначене вище.

3. Сукупність ресурсів територіального утворення у контексті проблем регіональної структури національної економіки включає:

- А. Два види ресурсів: природні й людські.
- Б. Три види ресурсів: природні, людські й капітальні.
- В. Чотири види ресурсів: природні, людські, капітальні й технічний розвиток регіону.
- Г. Немає певної визначеності кількості основних видів ресурсів територіального утворення у контексті проблем регіональної структури національної економіки.

4. Території регіонів за елементами природно-кліматичних умов підрозділяються на:

- А. Комфортні.
- Б. Прекомфортні.
- В. Некомфортні.
- Г. Всі відповіді правильні.

5. Ступінь інвестиційної привабливості регіону може оцінюватися на основі наступних критеріїв:

- А. Інвестиційної активності, інвестиційного потенціалу та інвестиційного ризику.
- Б. Інвестиційного потенціалу та інвестиційної діяльності в регіоні.
- В. Інвестиційної діяльності, інвестиційного потенціалу та інвестиційного ризику в регіоні.
- Г. Інвестиційної реалізації інвестиційного потенціалу регіону та рівня інвестиційної активності.

6. Районоутворення – це:

- А. Процес розподілу територій на відносно цілісні частини.
- Б. Об'єктивний процес формування та розвитку регіонів як інтегральних виробничо-територіальних систем.
- В. Врахування природних, економічних, соціально-демографічних та історично-етнічних умов і факторів, що впливають на формування регіональних комплексів.
- Г. Освоєність і насиченість території.

7. Скільки економічних регіонів покладено в основу мезорайонування:

- А. 8.
- Б. 10.
- В. 17.
- Г. 25.

8. У рамках системного підходу до описів регіону може бути застосований такий логічний ланцюг:

- А. Структура → властивості → ознаки → риси → міра вимірювання.
- Б. Властивості → ознаки → риси → ступень розвитку території.
- В. Ознаки → риси → характеристики → засіб вимірювання.
- Г. Немає правильної відповіді.

9. Як можуть бути визначені основні властивості регіону?

- А. Освоєність і насиченість території.
- Б. Стійкість, цілісність, комплексність і життєздатність.
- В. Всі відповіді правильні.
- Г. Немає правильної відповіді.

10. Одними із принципів, що відповідають вимогам європейської структурної політики, і на яких має вибудовуватися національна державна стратегія регіонального розвитку, є:

- А. Синергії та субсидіарності.
- Б. Партнерства та доповнюваності.
- В. Збалансованості та концентрації.
- Г. Всі відповіді правильні.

**Тема 4. ТЕОРІЯ СУСПІЛЬНОГО ДОБРОБУТУ І
СОЦІАЛЬНО-РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

1. Суспільний добробут: сутність і чинники. Соціальний вибір і функції добробуту.
2. Економічні теорії суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки.
3. Соціально-економічні показники вимірювання соціальної нерівності.
4. Формування соціально-ринкової економіки в Україні й ключові напрямки соціальної політики держави.

Запитання для самопідготовки

1. Проаналізуйте взаємозв'язок і відмінності категорій «добробут», «економічний добробут», «суспільний добробут».
2. Зробіть порівняльний аналіз соціальних рейтингів України за даними міжнародних організацій.
3. Дослідіть еволюцію поглядів на сутність суспільного добробуту.
4. Які характерні особливості теорії «соціального ринкового господарства»?
5. У чому полягають головні риси теорій «соціального вибору»?

6. Проаналізуйте динаміку доходів населення України та їх диференціацію за роки незалежності.
7. У чому полягають позитивні й негативні наслідки диференціації доходів в Україні?
8. Якими є риси сучасної соціальної політики Української держави?
9. Проаналізуйте актуальні проблеми вищої освіти в Україні.
10. Які особливості має державна політика доходів в умовах фінансово-економічної кризи?

Тематика рефератів

1. Основні соціально- економічні теорії суспільного добробуту.
2. Якість і рівень життя як основні характеристики суспільного добробуту та їх основні показники.
3. Концепція соціального ринкового господарства та її вплив на формування моделей національної економіки.
4. Соціально-економічні показники вимірювання рівня суспільного добробуту та їх динаміка в Україні.
5. Ключові напрями соціально-економічної політики держави в Україні на сучасному етапі.

Тести для самоперевірки

- 1. Кількість життєвих благ, яку може отримати споживач, описується рівнем:**
 - А. Отриманих доходів.
 - Б. Беальних доходів.
 - В. Номінальних доходів.
 - Г. Фактичних доходів.
- 2. Уявіть, що в країні розподіл доходів повністю рівномірний, чому дорівнюватиме коефіцієнт Джині?**
 - А. 1%.
 - Б. 50%.
 - В. 0%.
 - Г. 100%.

- 3. В якій з моделей державного регулювання економіки рівень державного втручання в економіку найбільш низький?**
- А. Американська.
 - Б. Шведська.
 - В. Німецька.
 - Г. Японська.
- 4. Квінтільний коефіцієнт фондів вимірювання нерівності в доходах є співвідношенням наступних величин середніх доходів найбагатших і найбідніших верств населення відповідно:**
- А. 10 і 10%.
 - Б. 25 і 25%.
 - В. 25 і 20%.
 - Г. 20 і 20%.
- 5. З яким графіком пов'язаний розрахунок коефіцієнту Джині?**
- А. Кривою Філліпса.
 - Б. Кривою Лаффера.
 - В. Кривою Фелпса.
 - Г. Кривою Лоренца.
- 6. Яка з моделей державного регулювання економіки є втіленням ідей нео-лібералізму?**
- А. Американська.
 - Б. Німецька.
 - В. Японська.
 - Г. Східноазійська.
- 7. Який індикатор є зайвим при розрахунку індексу розвитку людського потенціалу?**
- А. Рівень освіченості.
 - Б. Рівень ВВП на душу населення.
 - В. Рівень зайнятості.
 - Г. Середня тривалість життя.

8. Які види пенсійного страхування передбачає законодавство України?

- А. Державне солідарне, державне обов'язкове накопичувальне, державне добровільне медичне.
- Б. Державне солідарне, державне обов'язкове накопичувальне, недержавне накопичувальне.
- В. Державне обов'язкове накопичувальне, недержавне накопичувальне, державне добровільне медичне.
- Г. Державне солідарне, державне обов'язкове накопичувальне, державне обов'язкове медичне.

9. Який пункт є зайвим при визначенні середньодушових доходів населення?

- А. Медіанний.
- Б. Середньоарифметичний.
- В. Модальний.
- Г. Середньогеометричний.

10. Міжнародна організація, яка приймає конвенції з прав найманих працівників – це:

- А. МОМ.
- Б. МОС.
- В. МОП.
- Г. МОІ.

Тема 5. ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

- 1. Сутність і структура економічного потенціалу національної економіки.
- 2. Трудовий потенціал та його чинники. Оцінка цінності людини для національної економіки.
- 3. Природно-ресурсний потенціал.
- 4. Виробничий та науково-технічний потенціал.

Запитання для самопідготовки

- 1. Охарактеризуйте найбільш поширені підходи до визначення економічного потенціалу окремих територій країни.

2. Наведіть показники, за допомогою яких оцінюються компоненти якості життя населення.
3. Які основні риси витратного і результатного підходів до оцінки трудового потенціалу.
4. Наведіть приклад регіонів України з високим, середнім і низьким загальним природно-ресурсним потенціалом.
5. Охарактеризуйте методи оцінки лісових ресурсів.

Тематика рефератів

1. Сутність і структура економічного потенціалу.
2. Природно-ресурсний потенціал України.
3. Виробничий потенціал України.
4. Науково-технічний та інноваційний потенціал України та проблеми його реалізації.

Тести для самоперевірки

1. До матеріальної частини національного багатства належать:

- А. Уміння і навички.
- Б. Матеріальні запаси для потреб оборони.
- В. Літературні цінності.
- Г. Всі відповіді правильні.

2. Відтворення індивідуального трудового потенціалу включає:

- А. Адаптацію до різних видів трудової діяльності.
- Б. Використання трудового потенціалу в трудовій діяльності.
- В. Отримання освіти.
- Г. Правильні відповіді А та В.

3. До складу природно-ресурсного потенціалу не входять:

- А. Земельні ресурси.
- Б. Інформаційні ресурси.
- В. Рекреаційні ресурси.
- Г. Трудові ресурси.

4. Високою забезпеченістю паливно-енергетичними ресурсами характеризується:

- А. Донецька, Луганська області.
- Б. Миколаївська, Херсонська області.
- В. Житомирська, Волинська області.
- Г. Харківська, Київська області.

5. Мінеральні ресурси характеризуються:

- А. Інтегральним показником якості життя населення.
- Б. Обсягом виробленої сільськогосподарської продукції на 1 га ріллі.
- В. Кількістю санаторіїв і пансіонатів.
- Г. Немає правильної відповіді.

6. «Результативний» підхід до оцінки трудового потенціалу ґрунтується на:

- А. Сукупності витрат, пов'язаних з формуванням трудового потенціалу в конкретних соціально-економічних умовах.
- Б. Аналізі доходів на душу населення.
- В. Оцінці вартості створюваного продукту.
- Г. Оцінці результативності трудової діяльності.

7. Природні умови – це сили природи, які:

- А. Беруть активну участь у виробничій і невиробничій діяльності людей.
- Б. Не беруть безпосередньої участі у виробничій і невиробничій діяльності людей.
- В. Взагалі не мають впливу на виробничу і невиробничу діяльність людей.
- Г. Беруть участь у виробничій і невиробничій діяльності людей, але не мають впливу на неї.

8. Для оцінки родовищ, що вже експлуатуються або намічених до розробки, коли визначена проектна продуктивність гірничодобувного комплексу, використовують:

- А. Рентний спосіб.
- Б. Витратний спосіб.
- В. Спосіб оцінки за валовим продуктом.
- Г. Використовують комплексну оцінку.

9. Найпоширеніший спосіб оцінки земельних ресурсів – це:

- А. Результативний.
- Б. Ринковий.
- В. Витратний.
- Г. Рентний.

10. Найвищий рівень зайнятості в Україні спостерігається в наступній галузі промисловості:

- А. Металургія.
- Б. Харчова промисловість.
- В. Легка промисловість.
- Г. Деревообробна промисловість.

**Тема 6. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

1. Інститути та їх функції в економіці. Базисні інститути національної економіки.
2. Інституціональна трансформація перехідної економіки та становлення інституту приватної власності.
3. Становлення інституту конкуренції в перехідних системах.
4. Становлення інститутів підприємництва та контрактного права в транзитивних національних економіках.

Запитання для самопідготовки

1. Хто з представників інституціоналізму започаткував теорію постіндустріального суспільства?
2. Які інститути називають базовими і чому?
3. Які права утворюють так звану тріаду власницьких правомочень?
4. Які недоліки має приватна власність?
5. Що таке приватизація державного майна?
6. Які функції виконує конкуренція?
7. Якими основними негативними наслідками характеризується діяльність монопольних утворень?

8. Які способи приватизації існують в Україні?
9. Що являє собою конкурентна політика, і чим вона відрізняється від антимонопольної?
10. Які регіони України є найбільш привабливими для розвитку малих підприємств і чому?

Тематика рефератів

1. Теорія інституціоналізму, її основні етапи й значення для розуміння соціально-економічних процесів в розвитку національної економіки.
2. Базові інститути ринкової економіки і проблеми їх становлення в Україні.
3. Основні етапи та проблеми в становленні інституту приватної власності в Україні.
4. Становлення інститутів конкуренції і контрактного права в перехідних економіках.

Тести для самоперевірки

- 1. Кого з перерахованих економістів можна віднести до основоположників інституціонального напрямку економічної теорії?**
 - А. А. Сміт.
 - Б. Т. Веблен.
 - В. Дж. Гелбрейт.
 - Г. Р. Коуз.
- 2. Що можна віднести до методологічних особливостей інституціоналізму?**
 - А. Економічний лібералізм.
 - Б. Міждисциплінарний підхід.
 - В. Соціальна справедливість.
 - Г. Правильної відповіді немає.
- 3. Сукупність відносин між суб'єктами господарювання з приводу привласнення засобів виробництва та його результатів – це:**
 - А. Експропріація.
 - Б. Власність.
 - В. Приватизація.
 - Г. Націоналізація.

- 4. Структура ринку, що характеризується наявністю великої кількості незалежних виробників однакової продукції, які не можуть впливати на загальний рівень цін та обсяг реалізації галузі, має назву:**
- А. Досконала конкуренція.
 - Б. Монополістична конкуренція.
 - В. Олігополія.
 - Г. Абсолютна монополія.
- 5. Який вид контракту використовується у випадках, коли мають місце випадкові відносини між агентами, низький рівень невизначеності, а ресурс не є специфічним?**
- А. Класичний.
 - Б. Неокласичний.
 - В. Реляційний.
 - Г. Відносницький.
- 6. Хто з економістів першим розмежував поняття «бізнесмен» і «підприємець»?**
- А. Р. Кантільйон.
 - Б. Ж.-Б. Сей.
 - В. Й. Шумпетер.
 - Г. К. Маркс.
- 7. Яку назву має товариство, якщо тільки частина його учасників несе повну відповідальність?**
- А. Повне.
 - Б. З обмеженою відповідальністю.
 - В. Командитне.
 - Г. Акціонерне.
- 8. Протягом якого періоду масово використовувалась сертифікатна приватизація в Україні?**
- А. 1988-1992 роки (перший етап приватизації).
 - Б. 1993-1994 роки (другий етап приватизації).
 - В. 1995-1999 роки (третій етап приватизації).
 - Г. Починаючи з 2000 року (четвертий етап приватизації).

9. В якому документі вперше в Україні було визначено поняття договору?

- А. Конституція України.
- Б. Цивільний кодекс України.
- В. Господарський кодекс України.
- Г. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

10. Який закон України містить основні поняття конкурентного законодавства?

- А. Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції в підприємницькій діяльності (1992).
- Б. Про Антимонопольний комітет України (1993).
- В. Про захист від недобросовісної конкуренції (1996).
- Г. Про захист економічної конкуренції (2001).

Тема 7. ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ

1. Інфраструктура: сутність і роль у механізмі функціонування національного ринку.
2. Характеристика (аналіз) основних елементів (підсистем) інфраструктури ринку.
 - 2.1. Організаційно-технічна інфраструктура ринку.
 - 2.2. Фінансово-кредитна інфраструктура.
 - 2.3. Державно-регуляторна інфраструктура.
 - 2.4. Науково-дослідне та інформаційне забезпечення.

Запитання для самопідготовки

1. Дайте визначення поняттю «інфраструктура ринку».
2. Назвіть та охарактеризуйте основні елементи інфраструктури ринку.
3. Визначте основні функції інфраструктури ринку.
4. Визначте посередників біржової торгівлі та охарактеризуйте їх діяльність
5. Що являє собою товарна біржа та які її основні функції?
6. Яку роль відіграє фондова біржа, як елемент інфраструктури?
7. Покажіть значення ринкової інфраструктури в реальній трансформації економіки України.

8. Визначте і охарактеризуйте найважливіші етапи в історії біржової діяльності України.
9. Визначте і проаналізуйте кількісну динаміку бірж в Україні за останнє десятиліття.
10. Визначте основні складові фінансово-кредитної інфраструктури та охарактеризуйте їх особливості в Україні.

Тематика рефератів

1. Сутність і роль інфраструктури у функцінування національної економіки.
2. Основні елементи ринкової інфраструктури і особливості їх становлення в Україні.
3. Фінансово-кредитна інфраструктура і етапи її становлення в Україні.

Тести для самоперевірки

- 1. До організаційно-технічної підсистеми інфраструктури ринку не відносять:**
 - А. Товарні біржі.
 - Б. Аукціони.
 - В. Транспортні комунікації.
 - Г. Торгово-промислові палати.
- 2. Що з переліченого не включає фінансово-кредитна підсистема ринкової інфраструктури?**
 - А. Товарні біржі.
 - Б. Фондові біржі.
 - В. Ощадні каси.
 - Г. Валютні біржі.
- 3. Визначіть основні складові державно-регуляторної підсистеми ринкової інфраструктури:**
 - А. Оподаткування.
 - Б. Ріелтерські фірми.
 - В. Біржі праці.
 - Г. Рекламні агентства.

4. Елементами інфраструктури ринку є:

- А. Науково-дослідне та інформаційне забезпечення.
- Б. Державно-регуляторна підсистема.
- В. Організаційно-технічна підсистема.
- Г. Усе перелічене.

5. Документ, що засвідчує передачу грошей у борг на певний строк з правом отримання щорічного фіксованого доходу та зобов'язання про повернення суми боргу у визначений строк, має назву:

- А. Варрант.
- Б. Коносамент.
- В. Облігація.
- Г. Сертифікат (депозитний).

6. Що з переліченого не включає науково-дослідна та інформаційна підсистема ринкової інфраструктури?

- А. Консалтингові компанії.
- Б. Інформаційні центри та агентства.
- В. Рекламні агентства.
- Г. Брокерські контори

7. Біржова торгівля в Україні започаткована відкриттям біржі:

- А. У місті Харкові.
- Б. У місті Одесі.
- В. У м. Києві.
- Г. У м. Львові.

8. Перша товарна біржа в Україні була відкрита у:

- А. 1901 році.
- Б. 1931 році.
- В. 1834 році.
- Г. 1796 році.

9. Угоди про купівлю-продаж фінансових інструментів або товарів обумовленої марки на біржі за умови оплати їх за узгодженою ціною через певний проміжок часу після укладання угоди називаються:

- А. Брокерські угоди.
- Б. Форвардні угоди.
- В. Ф'ючерсні угоди.
- Г. Онкольні угоди.

10. Незалежна висококваліфікована організація, яка на замовлення контролює і аналізує фінансову діяльність підприємств і організацій різних форм власності, їхні річні бухгалтерські звіти та баланси має назву:

- А. Брокерська фірма.
- Б. Страхова фірма.
- В. Маркетингова фірма.
- Г. Аудиторська фірма.

Тема 8. ДЕРЖАВНІСТЬ ТА ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ

1. Державність та державний суверенітет в розвитку національної економіки.
2. Державне регулювання як головна функція державного управління економікою, його форми та методи.
3. Сутність, характерні риси, принципи побудови та завдання системи державного управління.
4. Система органів державного управління національною економікою та її функції.

Запитання для самопідготовки

1. Визначіть суть державного управління економікою.
2. Як відносяться між собою поняття «державне регулювання економіки» і «державна економічна політика»?
3. Які основні суб'єкти й об'єкти державного регулювання економіки?
4. В яких випадках може бути виправдано державне втручання в економіку?
5. Які головні функції ДРЕ?

6. Назвіть основні інструменти державного регулювання.
7. Чим обумовлюється вибір державою моделі регулювання економіки?
8. У чому полягає специфіка сучасної системи державного регулювання економіки України?
9. Що таке суверенітет держави?
10. У чому полягає універсальність влади?

Тематика рефератів

1. Верховенство і суверенітет державної влади як основна ознака національної економіки.
2. Основні функції держави в національній економіці на сучасному етапі.
3. Система державного управління та її особливості в Україні.

Тести для самоперевірки

- 1. Державне регулювання ринкової економіки визначається необхідністю:**
 - А. Зміцнення обороноздатності країни.
 - Б. Протекціонізму відносно олігархічного капіталу.
 - В. Загальнодержавного планування.
 - Г. Всі відповіді правильні.
- 2. До прямих адміністративних методів державного регулювання економіки відносяться:**
 - А. Бюджетно-податкова політика.
 - Б. Антимонопольне регулювання.
 - В. Індикативне планування.
 - Г. Всі відповіді правильні.
- 3. Американська модель державного регулювання економікою полягає в тому, що:**
 - А. Державне регулювання зводиться до використання правових та опосередкованих методів, насамперед податково-бюджетних.
 - Б. Відбувається активне втручання держави у процес розподілу та перерозподілу доходів з метою створення сильної системи соціального захисту населення.

В. Має місце система взаємодії державних органів та корпорацій, спрямована на досягнення стратегічних цілей в економіці.

Г. Правильної відповіді немає.

4. Державне регулювання потрібне за таких обставин:

А. У разі природної монополії.

Б. Коли у процесі виробництва або споживання товарів з'являються недоліки у ціновій системі.

В. У разі ринкової монополії.

Г. Всі відповіді правильні.

5. Яку з перерахованих функцій не виконує держава?

А. Міжнародна.

Б. Світоглядна.

В. Соціальна.

Г. Економічна.

6. Політична функція держави полягає в:

А. Забезпеченні на всій території країни прав і свобод кожної людини і громадянина.

Б. Підтримуванні свободи, суверенітету та історичного існування народів конкретної країни в рамках світового співтовариства.

В. Забезпеченні цілісності й збереженні суспільства, у створенні умов для спокійного та гармонійного його розвитку.

Г. Створенні передумов, необхідних для ефективної економічної діяльності суспільства.

7. До основних функцій органів виконавчої влади в Україні можна віднести:

А. Формування та реалізацію інвестиційної політики.

Б. Формування та реалізацію політики у сфері виконання робіт і поставок продукції для задоволення державних потреб.

В. Розробку фінансово-економічних та інших нормативів і механізмів їх впровадження, затвердження галузевих стандартів.

Г. Усі відповіді правильні.

- 8. Президент України здійснює такі функції у сфері державного управління:**
- А. Формує стратегію соціально-економічного розвитку країни.
 - Б. Вносить пропозиції про зміну умов оподаткування, одержання пільгових кредитів, визначення особливостей приватизації, демонополізації підприємств.
 - В. Видає спеціальні дозволи (ліцензії) на проведення окремих видів підприємницької діяльності.
 - Г. Правильної відповіді немає.
- 9. На нинішньому етапі розвитку національної економіки України доцільно надавати особливу увагу розвитку таких галузей:**
- А. Енергетика та енергетичне машинобудування.
 - Б. Агропромисловий комплекс та харчова промисловість.
 - В. Видобувна промисловість.
 - Г. Правильними є відповіді А і Б.
- 10. Держава має постійно дбати про наступні заходи:**
- А. Зменшення частки тіньового сектору в національній економіці.
 - Б. Інноваційний розвиток та пошук резервів збільшення внутрішніх інвестицій.
 - В. Збільшення експортного потенціалу держави.
 - Г. Усі відповіді є правильними.
- Тема 9. ГОСПОДАРСЬКИЙ КОМПЛЕКС НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ І ЙОГО СТРУКТУРА**
1. Господарський комплекс національної економіки: основи формування та особливості структури.
 2. Промисловий комплекс та його особливості в Україні.
 3. Будівельний комплекс та його особливості в Україні.
 4. Транспортний комплекс та зв'язок.
 5. Аграрний комплекс національної економіки.
 6. Соціальний комплекс України та його інфраструктура.

Запитання для самопідготовки

1. Поясніть сутність і визначіть основні характеристики господарського комплексу національної економіки.
2. Проаналізуйте основні фактори формування господарського комплексу національної економіки.
3. Охарактеризуйте основні типи міжгалузевих комплексів.
4. Визначіть та поясніть взаємозв'язок структурних елементів промислового комплексу.
5. Охарактеризуйте основні сфери АПК та обґрунтуйте його роль у господарському комплексі України.
6. Охарактеризуйте підсистеми сфери транспорту в Україні.
7. Визначіть основні тенденції розвитку зв'язку на сучасному етапі.
8. Проаналізуйте особливості розвитку підгалузей будівельного комплексу України.
9. Визначіть сутність та охарактеризуйте структуру соціального комплексу України.

Тематика рефератів

1. Основи формування та особливості структури та господарського комплексу національної економіки.
2. Міжгалузеві комплекси та їх типи.
3. Особливості промислового комплексу України.
4. Особливості будівельного та транспортного комплексів України.

Тести для самоперевірки

1. Термін «галузь» вживається переважно в значеннях:

- А. На макроекономічному.
- Б. Для позначення великих складових частин господарського комплексу.
- В. Для позначення більш дрібних складових частин підсистем господарського комплексу.
- Г. На мікроекономічному.

2. У паливний комплекс України не входять:

- А. Нафтовидобувна промисловість.
- Б. Нафтопереробна промисловість.

- В. Металургійна промисловість.
- Г. Вугільна промисловість.
- Д. Торф'яна промисловість.
- Є. Хімічна промисловість.

3. За загальною класифікацією галузей народного господарства хімічний комплекс включає такі підгалузі:

- А. Хімічна промисловість.
- Б. Торф'яна промисловість.
- В. Хіміко-фармацевтична промисловість.
- Г. Нафтохімічна промисловість.
- Д. Соледобувна промисловість.

4. Залежно від просторових масштабів міжгалузеві комплекси поділяють на:

- А. Міждержавні.
- Б. Макроекономічні.
- В. Соціальні.
- Г. Територіальні.
- Д. Рекреаційні.

5. Сукупність галузей промисловості України, яка включає нафтовидобувну, нафтопереробну, газову, вугільну і торф'яну промисловості має назву:

- А. Промислова.
- Б. Виробнича.
- В. Паливна.
- Г. Енергетична.

6. Сукупність галузей матеріального виробництва і проектно-пошукових робіт, що забезпечують капітальне будівництво:

- А. Металургійний комплекс.
- Б. Будівельний комплекс.
- В. Аграрний комплекс країни (АПК).
- Г. Машинобудівний комплекс.
- Д. Хімічний комплекс.

7. Міжгалузові утворення у структурі всього господарства країни являють собою:

- А. Макроекономічні міжгалузові комплекси.
- Б. Інтегральні промислові зони.
- В. Міжнародні міжгалузові комплекси.
- Г. Інтегральні промислові райони.
- Д. Соціально-культурний комплекс.
- Є. Соціально-споживацький комплекс.

8. Інтегральна агропромислова зона – це:

- А. Територіальне зосередження агропромислових підприємств у межах певної частини природно-економічної зони.
- Б. Міжгалузове утворення в структурі всього господарства країни.
- В. Сукупність галузей машинобудування, переробної, харчової промисловості.
- Г. Територіальне зосередження всіх агропромислових під комплексів у межах однієї природно-економічної зони.
- Д. Господарський комплекс, що розвиваються на основі інтеграції кількох господарський міжгалузевих комплексів різних країн.

9. Соціальна інфраструктура складається із:

- А. Соціально-споживацького комплексу.
- Б. Соціально-культурного комплексу.
- В. Житлово-комунального господарства.
- Г. Побутового обслуговування.
- Д. Усе перелічене правильне.

10. Господарські комплекси, що розвиваються на основі інтеграції кількох господарський міжгалузевих комплексів різних країн відносять до:

- А. Макроекономічних міжгалузевих комплексів.
- Б. Інтегральних промислових зон.
- В. Міжнародних міжгалузевих комплексів.
- Г. Інтегральних промислових районів.

Тема 10. СТРУКТУРНА ПЕРЕБУДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

1. Структура національної економіки: сутність та основні види.
2. Проблеми й перспективи структурних перетворень в галузях національної економіки України.
3. Поняття, цілі й основні напрямки структурної перебудови національної економіки.
4. Потенціал конкурентоспроможності національної економіки України.

Запитання для самопідготовки

1. Поясніть, чому структурні перетворення відносяться до системоутверджуючих трансформаційних процесів при переході від адміністративно-командної системи до соціально орієнтованої ринкової економіки.
2. Що таке економічна структура економіки? Які її різновиди вам відомі? Які з них найчастіше використовують при аналізі стану та тенденцій розвитку економічної структури національної економіки України?
3. Які висновки можна зробити, дослідивши окремі різновиди структури національної економіки?
4. Які складові національної економіки виділяють при аналізі її відтворювальної структури?
5. Назвіть напрями аналізу галузевої структури національної економіки.
6. Якими є закономірності розвитку галузевої структури України? Які позитивні й негативні зрушення в галузевій структурі національної економіки України мали місце, починаючи з 1990 р.
7. Проаналізуйте закономірності розвитку структури промисловості України та зробіть висновки про рівень та перспективи розвитку національної промисловості.
8. Доведіть, що товарна структура зовнішньої торгівлі України свідчить про превалювання низькотехнологічних сфер та сировинної спрямованості виробництва країни.
9. Що таке структурна перебудова національної економіки?
10. Якими є особливості структурних перетворень у постсоціалістичних країнах порівняно з розвиненими країнами з ринковою економікою?

11. Назвіть основні цілі структурних перетворень. Якими є особливі цілі структурної політики в умовах перехідної економіки?
12. Що таке структурна політика держави? Дайте характеристику активної та пасивної структурної політики.
13. Що таке конкурентоспроможність країни?
14. Які існують методики оцінки конкурентоспроможності країн?
15. На основі яких складових будується інтегральний індекс глобальної конкурентоспроможності країни за методикою Всесвітнього економічного форуму?
16. Дайте характеристику рівня конкурентоспроможності національної економіки України відповідно до результатів дослідження Всесвітнього економічного форуму.
17. Обґрунтуйте шляхи підвищення конкурентоспроможності національної економіки України.

Тематика рефератів

1. Сутність та основні види структури національної економіки.
2. Основні проблеми структурної деформації економіки України та перспективи структурних перетворень в галузях національної економіки.
3. Поняття, цілі та основні напрямки структурної перебудови національної економіки.
4. Основні показники конкурентоспроможності національної економіки та їх особливості в Україні.

Тести для самоперевірки

1. Сукупність цілей держави з підвищення економічної та соціальної ефективності шляхом вдосконалення економічної структури, а також форм і методів державного впливу, направлених на досягнення цих цілей – це:
 - А. Економічна структура.
 - Б. Структурна перебудова.
 - В. Структурна політика.
 - Г. Конкурентоспроможність країни.

- 2. Здатність країни створювати внутрішні і зовнішні умови, які дозволяють її бізнесу виробляти товари і послуги, які витримують випробування міжнародними ринками, а її населенню – стабільно підвищувати доходи і якість життя; тобто, здатність країни забезпечити постійне економічне зростання – це:**
- А. Економічна структура.
 - Б. Структурна перебудова.
 - В. Структурна політика.
 - Г. Конкурентоспроможність країни.
- 3. Якого виду економічної структури національної економіки не існує?**
- А. Галузевої.
 - Б. Промислової.
 - В. Територіальної.
 - Г. Інституційної.
- 4. У структурі реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) в Україні у 2007 р. переважали:**
- А. Види діяльності паливно-сировинної спрямованості та первинної обробки.
 - Б. Види діяльності споживчої орієнтації.
 - В. Інвестиційно спрямовані види діяльності.
 - Г. Правильної відповіді немає.
- 5. Структурна політика залежно від методів, що використовуються, поділяється на:**
- А. Активну і пасивну.
 - Б. Тактичну і стратегічну.
 - В. Первинну і вторинну.
 - Г. Територіальну і галузеву.

6. Яка із складових не використовується при побудові інтегрально індексу глобальної конкурентоспроможності, що розраховується за результатами роботи Всесвітнього економічного форуму:

- А. Інфраструктура.
- Б. Ефективність підприємницької діяльності.
- В. Технологічна готовність.
- Г. Рівень розвитку бізнесу.

Тема 11. ПРОГРАМУВАННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

1. Програмування та види державних програм національної економіки.
2. Прогноз та прогнозування національної економіки.
3. Методи та принципи прогнозування національної економіки.

Запитання для самопідготовки

1. Що таке цільова комплексна програма?
2. У чому полягає сутність програмування?
3. Розкрийте особливості цільових комплексних програм.
4. Охарактеризуйте довго-, середньо- та короткострокові програми економічного і соціального розвитку національної економіки.
5. Дайте класифікацію прогнозів.
6. У чому полягає сутність прогнозування?
7. Які методи прогнозування Ви можете назвати?
8. Охарактеризуйте основні принципи прогнозування.
9. У чому полягає сутність спеціальних програм?
10. Наведіть позитивні і негативні риси цільових комплексних програм.

Тематика рефератів

1. Об'єктивна необхідність, сутність, мета та наслідки програмування та прогнозування економіки.
2. Основні види державних програм та їх особливості в Україні.

3. Прогнози, їх класифікація і можливі позитивні і негативні наслідки.
4. Основні методи та принципи прогнозування.

Тести для самоперевірки

1. Національна програма економічного й соціального розвитку може складатися:

- А. На довгострокову перспективу.
- Б. На середньострокову перспективу.
- В. На наступний рік.
- Г. Для розвитку регіонів.

2. Для масштабної розробки значних науково-технічних досягнень та доведення їх до практичної реалізації розробляються:

- А. Соціальні програми.
- Б. Програми економічного та соціального розвитку національної економіки.
- В. Програми економічного та соціального розвитку національної економіки на довгострокову перспективу.
- Г. Цільові комплексні програми.

3. Система взаємозв'язаних і узгоджених заходів, план дій, спрямовані на досягнення єдиної мети, розв'язання однієї проблеми, це:

- А. Програма.
- Б. Економічна програма.
- В. Цільова комплексна програма.
- Г. Програма економічного і соціального розвитку національної економіки.

4. Спеціальні програми розвитку – це:

- А. Науково-технічні.
- Б. Виробничі.
- В. Галузеві.
- Г. Територіальні.

5. За змістом комплексні цільові програми поділяються на:

- А. Соціально-економічні програми.
- Б. Виробничі та регіональні програми.
- В. Науково-технічні програми.
- Г. Екологічні та інституційні програми.

6. Прогнози можна класифікувати за:

- А. Ступенем контролю та масштабом.
- Б. Функціональною ознакою та часом.
- В. Об'єктом та кількістю об'єктів.
- Г. Залежно від варіанту прогнозу та від того, прогноз заданий одним числом чи інтервалом; за всіма перерахованими ознаками.

7. До принципів прогнозування національної економіки відноситься:

- А. Принцип наукової обґрунтованості та адекватності.
- Б. Принцип багатоваріантності (альтернативності).
- В. Принцип цілеспрямованості.
- Г. Принцип ефективності (рентабельності).

8. До головних функцій прогнозування можна віднести наступні:

- А. Науковий аналіз економічних, соціальних, науково-технічних процесів і тенденцій національної економіки.
- Б. Оцінка об'єкта прогнозування на основі вибраних альтернатив.
- В. Підготовка рекомендацій для прийняття адекватних управлінських рішень.
- Г. Оцінка можливих наслідків прийнятих рішень.

9. Економіко-математичні моделі можуть класифікуватися за:

- А. Характером і змістом.
- Б. Очікуваним результатом.
- В. Рівнем агрегування показників.
- Г. Аспектами розвитку національної економіки.
- Д. Всіма перерахованими ознаками.

10. За предметно-змістовною ознакою цільові комплексні програми бувають:

- А. Соціальними.
- Б. Інвестиційними.
- В. Екологічними.
- Г. Всі відповіді вірні.

Тема 12. ПОЛІТИКА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

1. Сутність, теорії та моделі економічного зростання національної економіки.
2. Фактори й джерела економічного зростання.
3. Стратегічні моделі економічного розвитку країн з транзитивною економікою.

Запитання для самопідготовки

1. Визначіть категорії «економічне зростання» і «економічний розвиток».
2. Назвіть основні фактори економічного зростання.
3. Охарактеризуйте основні показники економічного зростання.
4. Назвіть типи економічного зростання і дайте їх порівняльний аналіз.
5. Охарактеризуйте основні джерела економічного зростання.
6. У чому полягає особливість стратегічних моделей економічного розвитку країн з транзитивною економікою?
7. Яке значення має економічне зростання?
8. Характеризуйте основні моделі динаміки соціально-економічного розвитку України.
9. Назвіть пріоритетні напрямки соціально-економічної політики сучасної України.
10. Проаналізуйте основні фактори економічного зростання в Україні.
11. Вирішення яких проблем забезпечить довгострокове економічне зростання в Україні?

Тематика рефератів

1. Основні теорії економічного зростання та їх вплив на розвиток національної економіки.
2. Фактори та джерела економічного зростання в Україні.
3. Стратегія економічного зростання національної економіки України.

Тести для самоперевірки

1. Економічне зростання – це:

- А. Еволюція економічної системи в цілому.
- Б. Характер використання продуктивних сил суспільства.

В. Приріст обсягу виробництва за рахунок збільшення продуктивності праці, капіталу і технічних нововведень.

Г. Зростання номінального ВВП.

2. Економічне зростання вимірюється:

А. Приростом грошової маси.

Б. Приростом реального ВВП.

В. Зниженням загального рівня цін.

Г. Зниженням рівня безробіття.

Д. Приростом реального ВВП на душу населення.

3. До інтенсивних факторів економічного зростання належать:

А. Якісне удосконалення виробничих потужностей, зменшення часу на виробництво одиниці продукції.

Б. Збільшення відпрацьованого часу.

В. Використання досягнень НТП у виробництві.

Г. Усі відповіді не вірні.

4. Визначіть типи економічного зростання:

А. Повторення процесу виробництва у зростаючих масштабах.

Б. Розширення виробництва на основі якісного поліпшення і ефективного використання факторів його функціонування.

В. Просте кількісне збільшення факторів виробництва на існуючій технічній базі.

Г. Розширення виробництва внаслідок збільшення кількості використання факторів виробництва і удосконалення техніки і технології.

5. Назвіть основні чинники економічного зростання:

А. Продуктивність праці.

Б. Кількість і якість природних ресурсів.

В. Рівень безробіття.

Г. Географічне положення країни.

Д. Рівень інфляції.

6. Які з наведених нижче положень належать до неокласичних теорій економічного зростання:

- А. Норма валових інвестицій дорівнює схильності до заощадження всього суспільства ($S = I$).
- Б. Капітал, парця і земля винагороджуються на основі відповідних граничних продуктивностей факторів.
- В. Механізм моделі являє собою взаємодію двох схильностей – до споживання і до заощадження; сума схильностей дорівнює одиниці.

7. Основною причиною економічного зростання у розвинутих країнах у наш час є:

- А. Збільшення обсягу робочого часу.
- Б. Збільшення обсягу використання капіталу.
- В. Найновіша технологія у виробництві.
- Г. Підвищення кваліфікації робочої сили.
- Д. Здійснення грошово-кредитної політики держави, яка сприяє економічному зростанню.

8. Якщо виробнича функція має зростаючу віддачу від масштабу – це відповідає:

- А. Інтенсивному типу зростання.
- Б. Екстенсивному типу зростання.
- В. Змішаному типу зростання.
- Г. Правильні відповіді відсутні.

9. В моделі Р. Солоу стійке зростання обсягу виробництва на одного зайнятого пояснюється:

- А. Технічним прогресом.
- Б. Зростанням норми заощаджень.
- В. Приростом населення.
- Г. Технічним прогресом і приростом населення.

10. Графічною ілюстрацією економічного зростання являється:

- А. Переміщення точки по кривій виробничих можливостей.
- Б. Переміщення кривої виробничих можливостей вліво.
- В. Переміщення кривої виробничих можливостей вправо.
- Г. Переміщенням точки за межі кривої виробничих можливостей.
- Д. Правильна відповідь відсутня.

**Тема 13. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ФОРМИ ІНТЕГРАЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО**

1. Відкритість національної економіки і конвертованість моделей національних економічних систем.
2. Відкритість національної економіки і конвертованість моделей національних економічних систем.
3. Принципи інтеграції національної економіки у світову економічну систему.
4. СОТ як інституціональна основа інтеграції у світову економічну систему.
5. Інституціональні аспекти участі національної економіки у міжнародних валютно-фінансових відносинах та формування безпеки національної економіки.

Запитання для самопідготовки

1. Якими ознаками характеризується відкритість та конвертованість економіки?
2. Визначіть основні стратегічні завдання розвитку національної економіки.
3. Назвіть пріоритетні напрями економічної співпраці України з Російською Федерацією.
4. Який загальновідомий рейтинг використовується для оцінки конкурентоспроможності національних економік?
5. У чому полягає головна мета діяльності СОТ?
6. Назвіть переваги вступу України до СОТ.
7. Які основні риси сучасної міжнародної валютної системи?
8. Охарактеризуйте складові економічної безпеки країни.
9. У чому полягають основні принципи забезпечення економічної безпеки України?
10. Які інституціональні чинники формування безпеки національної економіки?

Тематика рефератів

1. Основні показники відкритості національної економіки та їх особливості в Україні.
2. Принципи інтеграції національної економіки України у світову економічну систему.
3. Наслідки входження України в СОТ як інституціональну структуру світової економічної системи.
4. Міжнародні валютно-фінансові відносини та їх вплив на розвиток національної економіки.
5. Інституціональні чинники формування безпеки національної економіки.

Тести для самоперевірки

1. Відкритість економіки означає:

- А. Участь країни та її економічних суб'єктів у світовому інтеграційному процесі.
- Б. Прозорість, тобто вільний доступ до національних макроекономічних відомостей.
- В. Економічну свободу всередині країни.
- Г. Всі відповіді правильні.
- Д. Всі відповіді неправильні.

2. Основними стратегічними завданнями розвитку національної економіки є:

- А. Розвиток власних галузей, які мають конкурентні переваги у світовій економіці.
- Б. Створення ефективного внутрішнього ринку як основи для завоювання нових позицій та їх закріплення на міжнародних ринках.
- В. Досягнення повної конвертованості національної грошової одиниці.
- Г. Постійна адаптація національного зовнішньоекономічного законодавства відповідно до вимог і норм міжнародних організацій.
- Д. Всі відповіді правильні.

3. Пріоритетними напрямками економічної співпраці з Російською Федерацією згідно з національними інтересами України визначені:

- А. Співробітництво в енергетичній галузі.
- Б. Взаємовідносини у сфері агропромислового виробництва.
- В. Співробітництво у галузі машинобудування.
- Г. Співробітництво у рекреаційно-туристичній галузі.
- Д. Всі відповіді правильні.

- 4. Здатність країни за ринкових відносин виробляти товари й послуги, які відповідають вимогам міжнародних ринків, й одночасно підтримувати та підвищувати реальні доходи свого населення – це:**
- А. Безпека національної економіки.
 - Б. Конкурентоспроможність національної економіки.
 - В. Відкритість національної економіки.
 - Г. Конвертованість національної економіки.
 - Д. Всі відповіді неправильні.
- 5. Міжнародними організаціями, що регулюють відносини між країнами в економічній сфері є:**
- А. Економічні підрозділи ООН.
 - Б. Міжнародний валютний фонд.
 - В. Світовий банк.
 - Г. Світова торговельна організація.
 - Д. Всі відповіді правильні.
- 6. До головних функцій СОТ відносяться:**
- А. Нагляд за торговельною політикою країн.
 - Б. Розробка й прийняття світових стандартів торгівлі.
 - В. Надання консультацій з питань управління в галузі міжнародної торгівлі.
 - Г. Забезпечення механізмів улагодження міжнародних торговельних спорів.
 - Д. Всі відповіді правильні.
- 7. Міжнародні валютно-фінансові відносини – це сукупність відносин, що пов'язані із:**
- А. Використанням золота у міжнародних розрахунках.
 - Б. Розвитком міжнародних кредитних відносин.
 - В. Функціонуванням валюти в міжнародній торгівлі.
 - Г. Функціонуванням міжнародних організацій.
 - Д. Всі відповіді неправильні.

8. Учасниками міжнародних валютно-фінансових відносин є:

- А. Безпосередньо держави.
- Б. Юридичні особи.
- В. Фізичні особи.
- Г. Всі відповіді правильні.
- Д. Всі відповіді неправильні.

9. Сукупність форм та методів економічної політики держави, реалізація яких спрямована на досягнення стану рівноваги і соціально-орієнтованого розвитку національної економічної системи, захист національних економічних інтересів характеризує:

- А. Конкурентоспроможність національної економіки.
- Б. Економічну безпеку національної економіки.
- В. Відкритість національної економіки.
- Г. Конвертованість моделі національної економіки.
- Д. Всі відповіді неправильні.

10. До основних принципів забезпечення економічної безпеки України відносяться:

- А. Дотримання законності.
- Б. Взаємна відповідальність усіх суб'єктів національної економіки.
- В. Баланс економічних інтересів усіх суб'єктів суспільства.
- Г. Захист національних економічних інтересів.
- Д. Всі відповіді правильні.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

- а) *за засвоєнням теоретичного матеріалу*: консультації: індивідуальні (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни); групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);
- б) *за засвоєнням практичного матеріалу*: консультації індивідуальні та групові (обговорення практики впровадження та використання нових методів і методик у виробничу практику);
- в) *для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу*:
 - індивідуальний захист самостійних та індивідуальних завдань;
 - підготовка рефератів для виступу на науковому семінарі;
 - підготовка рефератів для виступу на науковій конференції.

8. Методики активізації процесу навчання

Для активізації навчального процесу при викладанні дисципліни «Національна економіка» передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції; робота в малих групах; семінари – дискусії (круглий стіл); мозкові атаки; кейс-метод; ділові та рольові ігри; презентації; банки візуального супроводження.

Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, які розглядаються. При читанні лекції студентам даються проблемні питання для самостійного розміркування, на які вони можуть відповісти в процесі лекції. Система питань у ході лекції відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції – передбачають виклад навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило як частина

завдання-дослідженні.

Робота в малих групах – використовуються з метою активації роботи студентів при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії (круглий стіл) – передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – це метод розв’язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Суть його полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступ перед аудиторією, що використовується для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань та інструктажу, демонстрації нових товарів і послуг.

Рольові й ділові ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації в ролі безпосередніх учасників подій.

Дидактичні ігри – метод імітації (наслідування, відображення) прийняття управлінських рішень у різноманітних ситуаціях шляхом гри (програвання, розігрування) за правилами, що вже вироблені або виробляються самими учасниками, який реалізується через самостійне вирішення студентами поставленої проблеми за умови недостатності необхідних знань, коли вони змушені самостійно опановувати

новий зміст або шукати нові зв'язки в уже засвоєному матеріалі.

Банки візуального супроводження – сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності.

9. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни «Національна економіка» передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також самостійну роботу й виконання індивідуальних завдань.

Контрольні заходи включають поточні і підсумковий контроль.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись у наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських) занять.
2. Оцінювання виконання індивідуального завдання.
3. Проведення проміжного тестування.
4. Проведення поточного модульного контролю.
5. Проведення підсумкового письмового іспиту.

Загальна модульна оцінка складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час практичних (семінарських) занять, оцінки за виконання індивідуального завдання та оцінки за виконання модульної контрольної роботи.

Загальна оцінка з дисципліни визначається як середнє арифметичне модульних оцінок.

Порядок поточного оцінювання знань студентів

Оцінювання знань студента під час проведення практичних (семінарських) занять має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- а) систематичність, активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- б) виконання завдань для самостійного опрацювання;

- в) виконання індивідуального навчально-дослідного завдання;
- г) рівень виконання поточних модульних завдань.

Оцінювання проводиться за 12-бальною шкалою за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- 4) вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінка «відмінно» ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді усім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні практичних завдань увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання здійснюється за такими критеріями; 1) самостійність виконання; 2) логічність та послідовність викладення матеріалу; 3) повнота розкриття теми (проблемної ситуації чи практичного завдання); 4) обґрунтованість висновків; 5) використання статистичної інформації та додаткових літературних джерел; 6) наявність конкретних пропозицій; 7) якість оформлення.

Проміжний тестовий контроль проводиться двічі на семестр. Він передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного матеріалу та вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації. При цьому тестове завдання

може містити як запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

Тестові завдання охоплюють провідні теми, які вивчаються в межах даної навчальної дисципліни та згруповані за двома модулями, кожен з яких складається з тестових завдань різного рівня складності.

Формат тестових завдань поділяється на:

- завдання закритої форми із запропонованими відповідями, з яких вибирають одну правильну;
- завдання відкритої форми з вільно конструйованими відповідями.

Тестові завдання розрізняються за принципом побудови відповіді.

Альтернативні тестові завдання передбачають наявність двох варіантів відповіді типу «так – ні», «правильно – неправильно» тощо. Їх використовують для перевірки правильності вибору або прийняття рішення в згорнутій формі.

Тестові завдання *на відновлення відповідності частин* становлять модифікацію тестових завдань з множинним вибором і подаються у вигляді двох чи більше колонок слів, фраз, графічних зображень, цифрових або літерних позначень тощо.

Тестові завдання *на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку)* рекомендуються для перевірки вмінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо.

Тестові завдання з *множинними відповідями «правильно – неправильно»* передбачають, що відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними. За ними тестується глибина знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

Тестові завдання *на визначення причинної залежності* використовують при необхідності перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами. Спочатку потрібно визначити, правильне або неправильне кожне з двох тверджень окремо, а лише потім, якщо обидва неправильні, визначити, правильна або неправильна причинна залежність між ними.

Тестові завдання *на відтворення правильної послідовності*, які потребують переструктурування даних або елементів будь-якої комбінації, використовуються

в разі тестування вмінь та знань правильної послідовності дій (нормативної діяльності), алгоритму діяльності, технологічних прийомів тощо, а також знань загальноприйнятих формулювань визначень, правил, законів, фрагментів нормативних документів і т. ін.

Тестові завдання *відкритого типу* передбачають вільні відповіді тестованих, є завданнями без запропонованих варіантів відповідей та використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять і т. д.

Тестові завдання для *проміжного тестового контролю* обирають за відповідними модулями з загального переліку.

Тестове завдання містить 30 запитань одиничного і множинного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Порядок підсумкового контролю знань студентів
Оцінювання знань на екзамені за національною шкалою
(за 4-бальною системою)

Оцінку «*відмінно*» на екзамені ставлять, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка «*добре*». Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено відповідно до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка «*задовільно*». Теоретичні запитання розкриті повністю, проте при викладанні програмного матеріалу допущені незначні помилки. При виконанні практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, допускає помилки.

Оцінка «*незадовільно*». Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання, не виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

**Шкала перерахування оцінок результатів навчання у різних
системах оцінювання (для денної форми навчання)**

% набраних балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою
більше 90 – 100 включно	Відмінно	A
більше 80 – 90 включно	Добре	B
більше 70 – 80 включно		C
більше 70 – 60 включно		D
більше 60 – 50 включно	Задовільно	E
більше 25 – 50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	F

**10. Тематика контрольних робіт з дисципліни для студентів
заочної форми навчання**

1. Предмет і завдання курсу «Національна економіка».
2. Поняття національної економіки та її структура.
3. Основні економічні показники розвитку національної економіки.
4. Особливості формування та розвитку національної економіки України.
5. Поняття національної економіки в економічних теоріях та школах.
6. Основні моделі національних економічних систем.
7. Поняття перехідної економіки.
8. Особливості моделі та основні показники розвитку національної економіки України.
9. Регіональні аспекти розвитку національної економіки.
10. Базисні інститути національної економіки.
11. Господарський комплекс національної економіки: основи формування та особливості структури.
12. Промисловий комплекс. національної економіки: основи формування та особливості структури.
13. Будівельний комплекс. національної економіки: основи формування та особливості структури.
14. Транспортний комплекс національної економіки: основи формування та особливості структури.
15. Аграрний комплекс країни національної економіки: основи формування та особливості структури.
16. Соціальний комплекс, його інфраструктура.

17. Сутність та структура економічного потенціалу національної економіки. Національне багатство.
18. Трудовий потенціал та його чинники. Оцінка цінності людини для національної економіки.
19. Природно-ресурсний потенціал.
20. Виробничий та науково-технічний потенціал. Модель технічного комплексу. Інформаційний потенціал.
21. Ефективність національної економіки.
22. Соціально-економічний потенціал України та проблеми його реалізації.
23. Сутність та показники економічного зростання. Економічне зростання та економічний розвиток.
24. Теорії та моделі економічного зростання національної економіки.
25. Фактори та джерела економічного зростання.
26. Поняття та основні етапи формування «стратегії національного економічного розвитку».
27. Стратегічні моделі економічного розвитку країн з транзитивною економікою.
28. Принципи, напрями і проблеми формування стратегії економічного зростання в Україні.
29. Суть та способи економічного прогнозування. Класифікація прогнозів.
30. Макроекономічне прогнозування та його принципи.
31. Основні функції макроекономічного прогнозування.
32. Стратегічне планування та програмування соціально-економічного розвитку країни.
33. Сутність та зміст економічної безпеки держави.
34. Система індикаторів економічної безпеки держави.
35. Практичне забезпечення економічної безпеки держави.
36. Показники відкритості національної економіки.
38. Форми та механізми інтеграції національної економіки у світове господарство.
39. Національні можливості забезпечення сталого розвитку в Україні.
40. Концепція сталого розвитку. Принципи, показники та етапи сталого розвитку.

Вибір тем контрольних робіт здійснюється за двома останніми цифрами залікової книжки:

Дві останні цифри залікової книжки	Цифра для вирахування	Номер теми
01-40	—	1-40
41-80	40	1-40

11. Зразок титульної сторінки контрольної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Кафедра економічної теорії

Контрольна робота

з дисципліни «Національна економіка» на тему:

« _____ »

Виконав:

Студент (ка) _____

Перевірив:

Харків – ХНАМГ – ____ рік

**12. Екзаменаційні питання з курсу «Національна економіка»
для студентів напрямів 6.030504 «Економіка підприємства»,
6.030509 «Облік і аудит»**

1. Предмет і завдання курсу «Національна економіка».
2. Поняття національної економіки та її структура.
3. Основні економічні показники розвитку національної економіки.
4. Особливості формування та розвитку національної економіки України.
5. Поняття національної економіки в економічних теоріях та школах.
6. Основні моделі національних економічних систем.
7. Поняття перехідної економіки.
8. Особливості моделі та основні показники розвитку національної економіки України.
9. Регіональні аспекти розвитку національної економіки.
10. Базисні інститути національної економіки.
11. Господарський комплекс національної економіки: основи формування та особливості структури.
12. Промисловий комплекс. національної економіки: основи формування та особливості структури.
13. Будівельний комплекс. національної економіки: основи формування та особливості структури.
14. Транспортний комплекс національної економіки: основи формування та особливості структури.
15. Аграрний комплекс країни національної економіки: основи формування та особливості структури.
16. Соціальний комплекс, його інфраструктура.
17. Сутність та структура економічного потенціалу національної економіки. Національне багатство.
18. Трудовий потенціал та його чинники. Оцінка цінності людини для національної економіки.
19. Природно-ресурсний потенціал.
20. Виробничий та науково-технічний потенціал. Модель технічного комплексу. Інформаційний потенціал.

21. Ефективність національної економіки.
22. Соціально-економічний потенціал України та проблеми його реалізації.
23. Сутність та показники економічного зростання. Економічне зростання та економічний розвиток.
24. Теорії та моделі економічного зростання національної економіки.
25. Фактори та джерела економічного зростання.
26. Поняття та основні етапи формування «стратегії національного економічного розвитку».
27. Стратегічні моделі економічного розвитку країн з транзитивною економікою.
28. Принципи, напрями і проблеми формування стратегії економічного зростання в Україні.
29. Суть та способи економічного прогнозування. Класифікація прогнозів.
30. Макроекономічне прогнозування та його принципи.
31. Основні функції макроекономічного прогнозування.
32. Стратегічне планування та програмування соціально-економічного розвитку країни.
33. Сутність та зміст економічної безпеки держави.
34. Система індикаторів економічної безпеки держави.
35. Практичне забезпечення економічної безпеки держави.
36. Показники відкритості національної економіки.
38. Форми та механізми інтеграції національної економіки у світове господарство.
39. Національні можливості забезпечення сталого розвитку в Україні.
40. Концепція сталого розвитку. Принципи, показники та етапи сталого розвитку.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

Спеціальність 6.050100

Семестр 5

Навчальна дисципліна «Національна економіка»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Охарактеризуйте структуру національної економіки: сутність, умови її формування.

2. Обґрунтуйте основні принципи соціально-економічного прогнозування. Охарактеризуйте функції соціально-економічного прогнозування.

Тести.

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії.

Протокол № ____ від ____ 200__ р.

Зав. кафедрою _____
(підпис)

Екзаменатор _____
(підпис)

Рекомендована література

Основна

1. Багалій Д. Історія Слобідської України. – Х., 1991. – 367 с.
2. Виниций А. Украинская экономика – 2009: между прорывом и дефолтом / <http://pda.minprom.com.ua/page2/news6755.html>.
3. Вопросы экономического развития Украины: (Сборник) / Одес. гос. экон. ун-т; Науч. ред. Ковалев В.Г. – Одесса, 2004.
4. Гальчинський А.С., Геєць В.М., Кінах А.К., Семіноженко В.П. «Інноваційна стратегія українських реформ» – К.: Знання України, 2002. – 336 с.
5. Горбач Н. Національна економіка: Мета та результати / Горбач Н., Летуча О., Тарасевич В.; Укр. акад. держ. упр. при президенті України. Дніпропетр. філ. – К., 1996. – 31 с.

6. Гринів Л.С., Кічурчак М.В. Національна економіка: Навч. посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 464 с.
7. Грицак Я. Нарис історії України. – К., 1996.
8. Грушевський М. Очерки истории украинского народа. – К., 1990.
9. Держава та економічне зростання. – К.: Інститут економічного прогнозування НАН України, 2005.
10. Державне управління: теорія і практика / За ред. В.Б.Авер'янова. – К.: Юрінком Інтер, 1998.
11. Долішній М.І. Внутрішньодержавна і міжнародна регіональна інтеграція в Україні: головна мета і стратегічні цілі розвитку. Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Механізм реалізації регіональної політики. Зб наукових праць. НАН України. Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2003, Вип. 2, ч. 1, С. 6-13.
12. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В.М. Гейця. – К.: Фенікс, 2003.
13. Економічна оцінка державних пріоритетів технологічного розвитку / За ред. Ю.М. Бажана. – К.: Ін-т економічного прогнозування, 2002. – 320 с.
14. Єрохін С.А. Структурна трансформація національної економіки: Теорет.-методол. аспект. – К.: Світ знань, 2002. – 526 с.
15. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» № 1511-IV від 23 березня 2000 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР) України. – 2000. – № 25.
16. Закон України «Про державні цільові програми» № 1621-IV від 18 березня 2004 р. // Урядовий кур'єр. – 2004. – 21 квітня.
17. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки».
18. Інноваційний фактор сталого економічного зростання: Зб.наук.пр. / Ін-т економіки НАН України; Редкол.: Безчасний Л.К. (відп. ред.) та ін. – К., 2002. – 127 с.
19. Національна економіка: Підручник / За ред. проф. П.В. Круша – К.: Каравела; 2008.
20. Лановик Б., Матисякевич З., Матейко Р. Економічна історія світу і України: Підручник. – К., 1999.

21. Механізм структурних зрушень в економіці України. – К.: Ін-т економіки НАНУ, 2002.
22. Панасюк Б.Я. Прогнозування та регулювання розвитку економіки. – К.: Поліграфкнига, 1998.
23. Перехідна економіка: Підручник / В.М. Геєць, Є.Г. Панченко, Е.М. Лібанова та ін. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.
24. Продуктивні сили і регіональна економіка: 36 наук. праць. У 2-х ч. / РВПС України НАН України. – К.: РВПС України НАН України, 2006. – 282 с.
25. Семиноженко В.П., Данилишин Б.М. Новий регіоналізм. – К., «Наукова думка», 2005.
26. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, А.С. Гальчинський та ін. – К.: Либідь, 2002. – 470 с.
27. Шамхалов Ф. Государство и экономика. Основы взаимодействия. – М.: Экономика, 2005.
28. Ягодка А.Г. Соціальна інфраструктура і політика. – К.: КНЕУ, 2002.

Додаткова

1. Базилевич В.Д. Макроекономіка: Підручник. / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик; за ред. В.Д. Базилевича. – 3-є вид. – К.: Знання, 2006. – 622 с.
2. Базилінська О.Я. Макроекономіка: Навч. посібник – К.: Центр навч. літ-ри, 2005. – 442 с.
3. Балабаєва З.В. Новий регіоналізм – невід’ємний елемент європейської інтеграції. 36 наукових праць Національного центру з питань євроатлантичної інтеграції України. – К., 2005, Вип. 15, с. 16-22.
4. Бервено С.М. Проблеми договірного права України: Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 392 с.
5. Генеза ринкової економіки (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка, економічний аналіз, економіка підприємства, менеджмент, маркетинг, фінанси, банки, інвестиції, біржова діяльність): Терміни, поняття, персоналі / За заг. ред. Г.І. Башнянина, В.С. Іфтемічука. – К.: Магнолія плюс, 2004. – 688 с.

6. Государственное регулирование экономики и социальный комплекс: Учеб. пособие / Под ред. Т.Г.Морозовой, А.В.Пикулькина. – М.: Финстатинформ, 1997.
7. Гріньова В.М., Новикова М.М. Державне регулювання економіки: Навч. посібник. – Х.: Фоліо, 2008. – 456 с.
8. Данилишин Б., Чиждова В. Науково-інноваційне забезпечення сталого економічного розвитку України // Економіка України. – 2004. – № 3. – С. 4-11.
9. Дітківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. – К.: Знання-Прес, 2008. – 209 с.
10. Економічна теорія. Посібник вищої школи / Під. загальною редакцією Воробйова Є.М. – Харків-Київ, 2003. – 704 с.
11. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – К: Центр навч. літ-ри, 2006. – 784 с.
12. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с.
13. Задоя А.А. Макроэкономика: Учебник. / А.А.Задоя, Ю.Е. Петруня. – К.: Знання, 2006. – 368 с.
14. Звіт Антимонопольного комітету України за 2007 рік // http://www.amc.gov.ua/amc/control/uk/publish/article?art_id=104956&cat_id=61944.
15. Інноваційні фактори економічного зростання: Наук. доп. / (Бажал Ю.М., Александрова В.П., Данько М.С. та ін.; Відп. ред. Ю.М. Бажал); НАН України. Ін-т екон. прогнозування. – К., 1999. – 51 с.
16. Історія економічних вчень (Сучасна економічна думка): Навч. посібник / За заг. ред. Мочерного С.В. – Львів: Новий світ-2000, 2004. – 480 с.
17. Йохна М.А. Про деякі підходи до визначення інституцій // Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. Вип. 31-1. – С. 126-131.
18. Ковальчук В.М., Лазарович М.В., Сарай М.І. Історія економіки та економічної думки: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008.
19. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки: Навч. посібник. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2006.
20. Курс переходной экономики / Под ред. Л.И. Абалкина. – М.: Финстатинформ, 1997.

21. Леоненко П.М., Юхименко П.І. Економічна історія: Навч.посібник. – К.: Знання-Прес, 2004.
22. Михасюк І., Мельник А., Крупка М., Залога З. Державне регулювання економіки. – Львів, 2007. – 312 с.
23. Петкова Л. До питання про якість економічного зростання // Економіка України. – 2005. – № 6. – С. 45-49.
24. Про захист економічної конкуренції. Закон України // Конкуренційне законодавство України: Юридичний збірник. – К., 2002. – С. 45-92.
25. Ревчун Б. «Економічне зростання» чи «економічний розвиток» // Економіка України. – 2003. – № 6. – С. 45-52.
26. Решетило В.П. Экономическая синергетика институциональных изменений: Монография. – Харьков: ООО «ПРОМЕТЕЙ-ПРЕСС», 2006. – 288 с.
27. Статистичний щорічник України за 2006 рік. – К.: Видавництво «Консультант», 2007. – 552 с.
28. Стеченко Д. Державне регулювання економіки. – К.: МАУП, 2000.
29. Ткач А.А. Інституціональна економіка. Нова інституціональна економічна теорія. Навчальний посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2007. – 304 с.
30. Чистилін Д. До питання стратегії економічного зростання України // Економіка України. – 2003. – № 1, 2.
31. Чистов С.М. Державне регулювання економіки: Навч.-метод. посібник. – К.: КНЕУ, 2002.
32. Чистов С.М., Никифоров А.С., Куценко Т.Ф. та інші. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2005. – 440 с.
33. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006.
34. Шубравська О. Сталий економічний розвиток: поняття і напрям дослідження // Економіка України. – 2005. – № 1. – С. 36-41.
35. Экономика / Под ред. А.С. Булатова. – М.: БЕК, 1995.
36. Якубенко В.Д. Базисні інститути у трансформаційній економіці: Монографія. – К.: КНЕУ, 2004. – 252 с.

Ресурси мережі Internet для пошуку необхідної інформації

Сервер	Internet-адреса
Держкомітет статистики	www.ukrstat.gov.ua
Міністерство фінансів	www.minfint.gov.ua
Міністерство економіки	www.me.gov.ua
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Національний банк України	www.bank.gov.ua
Сервер Верховної Ради України	www.rada.gov.ua
ЛигаБизнесИнформ	www.liga.net.com.ua
Нормативні акти України	www.nau.kiev.ua
Право України	www.legal.com.ua
Українське право	www.ukpravo.com.ua

Навчальне видання

Методичні вказівки до організації самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Національна економіка» (для студентів 3 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» і 6.030509 «Облік і аудит»).

Укладачі: Валентина Петрівна Решетило,
Ольга Юріївна Єгорова

Редактор: М.З. Аляб'єв

Верстка: Г.О. Павлова

План 2009, поз. 402 М

Підп. до друку 05.11.09 р.	Формат 60×84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі.	Умовно-друк. арк. 3,0	Обл.-вид. арк. 3,5
Тираж 100 прим.	Замовл. №	

61002, м. Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ,
61002, м. Харків, вул. Революції, 12